

Proves d'accés a la universitat

Anàlisi musical

Sèrie 1

Qualificació				TR	
Exercici 1		1			
		2			
		3			
		4			
		5			
		6			
		7			
		8			
		9			
		10			
Exercici 2	Part A	1			
		2			
		3			
		4			
		5			
	Part B				
Exercici 3		1			
		2			
Suma de notes parcials					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

Aquesta prova consta de tres exercicis i s'iniciarà amb les audicions en què es basen l'exercici 1 i l'exercici 2.

Exercici 1

[4 punts: 0,4 punts per cada qüestió. No hi haurà descomptes de penalització en cap cas.]

Aquest exercici consisteix en l'audició de deu fragments de música. Cada fragment es repetirà dues vegades abans de passar al següent. Després d'un petit interval, tornareu a escoltar els deu fragments tots seguits.

Escolteu amb atenció els deu fragments que sentireu a continuació i trieu la resposta correcta entre les quatre que es proposen per a cada fragment.

1. *a)* Antifonal.
b) Responsorial.
c) Directe.
d) *Organum*.
2. *a)* Concert per a oboè.
b) Concert per a clarinet.
c) Quartet de corda.
d) Concert per a fagot.
3. *a)* Obstinat.
b) Tema amb variacions.
c) Fuga.
d) Baix continu.
4. *a)* Barroc.
b) Classicisme.
c) Impressionisme.
d) Renaixement.
5. *a)* Ternari acèfal.
b) Ternari anacrústic.
c) Quaternari tètic.
d) Quaternari anacrústic.
6. *a)* *Soul*.
b) *Ragtime*.
c) *Bebop*.
d) *Rock-and-roll*.
7. *a)* *Sprechgesang*.
b) *Scat*.
c) *Riff*.
d) *Blues*.
8. *a)* Dodecatonisme.
b) Minimalisme.
c) Música concreta.
d) Nacionalisme.

9. *a)* Ària barroca.
b) Ària clàssica.
c) Recitatiu.
d) *Lied*.
10. *a)* Minuet.
b) Pavana.
c) Pasdoble.
d) *Bachata*.

Exercici 2

[4 punts en total]

Aquest exercici consisteix en l'audició d'una peça musical que escoltareu dues vegades. Després d'un interval de quatre minuts, la tornareu a escoltar per tercer cop.

A) Anàlisi formal i estructural

[3 punts: 0,6 punts per cada qüestió; es descomptaran 0,1 punts per cada resposta incorrecta. Per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Escolteu amb atenció la peça que sentireu a continuació, que figura en la llista d'obres que heu de conèixer, i trieu la resposta correcta a cada qüestió.

1. En aquesta peça el compàs és
 - a)* binari simple.
 - b)* quaternari compost.
 - c)* ternari simple.
 - d)* quaternari simple.
2. L'acompanyament segueix l'esquema rítmic següent:
 - a)*
 - b)*
 - c)*
 - d)*
3. En aquesta peça la melodia de la frase principal té un començament
 - a)* anacrústic.
 - b)* tètic.
 - c)* acèfal.
 - d)* uníson.
4. La textura general d'aquesta peça és
 - a)* polifònica.
 - b)* homofònica.
 - c)* de melodia acompanyada.
 - d)* monofònica.

5. Aquesta obra presenta l'estructura formal següent:

- a)* A-B-C-B-A'.
- b)* A-A'.
- c)* A-B-A'.
- d)* A-B-A-C-A'.

B) Anàlisi estilística i contextual

[1 punt]

Redacteu un comentari breu sobre la peça que heu escoltat en què esmenteu el gènere al qual pertany, l'estil general en el qual s'inscriu, l'època en què es va compondre i el context cultural en què s'emmarca.

Exercici 3

[2 punts: 1 punt per cada qüestió]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions que es plantegen a continuació.

Una de les dimensions que posseeix la música és la de transmissió d'estereotips de gènere. Cançons en què s'identifica cada sexe amb una funció social o balls en què s'assumeixen rols associats a homes o dones prou bé ens ho demostren.

Fins a quin punt els docents som conscients d'aquest aspecte, fins a quin grau aquests aprenentatges són o no són definitius en una educació per a la igualtat, i, finalment, quins són els àmbits musicals des dels quals s'identifiquen situacions de desigualtat de gènere, són camps molt interessants per a l'estudi des de la sociologia, la psicologia i la pedagogia general i musical.

A l'últim, hem de considerar que el llegat musical tradicional no pot ser ignorat ni oblidat, i que els valors sexistes que s'hi transmeten no haurien de ser relegats en benefici d'una educació per a la igualtat. L'educació per a la igualtat, tot i ésser necessària, no hauria de desplaçar ni modificar ensenyaments musicals tradicionals, que són igualment necessaris i de gran valor en la nostra cultura.

Què canten els nens i els adolescents? Es transmet un model sexista?

Si ens fixem en les cançons que els nostres infants escolten i canten a casa o a l'escola, podem observar que és precisament en les cançons tradicionals on trobem més elements sexistes. Per exemple, en la cançoneta *Arroz con leche* es busca una esposa que sàpiga fer les feines de la llar (*Arroz con leche. / Me quiero casar. / Con una señorita de San Nicolás. / Que sepa coser. / Que sepa bordar. / Que sepa abrir la puerta / para ir a jugar. / Yo soy la viudita / del barrio del Rey. / Me quiero casar / y no sé con quién. / Con esta sí / con esta no. / Con esta señorita / me caso yo.*)

Quant als adolescents, i en el domini de la llengua castellana, on més elements sexistes trobem és en les lletres d'estils musicals llatins com el *reggaeton*. Sense entrar en valoracions musicals ni literàries, és un fet (per molt que ens sembli lamentable) que molts dels nostres alumnes escolten aquest tipus de música. Els continguts de les cançons, en la majoria dels casos, van dirigits a perpetuar arquetips virils de poder, domini i supeditació envers la dona que viu per i per a satisfer el desig del mascle. De la mateixa manera, en aquestes lletres es té un concepte molt estereotipat del que significa ésser un home: dur, sexual, agressiu i a qui li agraden sempre les dones.

Ball i coeducació

Superats i admesos els beneficis educatius de la dansa i el ball en l'àmbit escolar, hi trobem un valuós instrument de coeducació a l'aula.

Som molts els docents que a l'hora de treballar un ball ens hem trobat davant la dificultat que els nens vulguin assumir rols de nena. Sorpren el fet de comprovar que per a molts nens els suposa gairebé un «trauma» interpretar el paper de nena en un ball.

És per això que aquesta situació propicia el treball de la coeducació, de la comprensió de conceptes d'identitat i de rol sexual. Perquè un nen és un nen i seguirà essent-ho malgrat que assumeixi el rol de nena en un ball, i a l'inrevés.

Interpretar danses on els rols d'home i de dona estiguin molt marcats pot aprofitar-se per a fer una lectura crítica sobre les relacions socials i per a analitzar la manera com determinats prejudicis incideixen en el pla interpersonal.

Transmissió de rols sexistes a través de la música

Apuntàvem més amunt la possibilitat d'estudiar quins són els àmbits en què, a través de la música, s'associen determinades funcions socials amb la sexualitat.

La família. És inevitable que pares, oncles i avis cantin als nens i nenes les cançons que els cantaven a ells durant la seva infantesa, i és inevitable transmetre-hi missatges que potser avui haurien d'estar superats.

L'escola. Des de les escoles infantils fins a les facultats de formació del professorat, hauríem de fer una anàlisi del contingut i les funcions dels ensenyaments musicals que s'hi desenvolupen. Les mares no són les úniques que canten cançons de bressol als seus nadons. Els nens poden ser guapos i

dolços i les nenes poden ser fortes i valentes. I els homes, no faltaria sinó, haurien de ser perfectament capaços de cantar cançons infantils en una llar d'infants. Aquests i altres estereotips haurien de poder ser sotmesos a anàlisi.

Els mitjans. La societat de la informació implica, entre d'altres coses, una sèrie de valors on implícitament se'n generen uns altres de tipus sexual. Tenim molts exemples de grups musicals objecte de consum, generats per i per a la indústria, en els quals lamentem de veure-hi vocalistes amb vestits i coreografies clarament sexistes. Observem també, en la música de tipus més comercial, un nombre reduït de dones en el baix, en el teclat o en la bateria.

Conclusions

És obvi que una anàlisi de les cançons tradicionals i de l'àmbit juvenil de consum, ens duria a models convencionals, discriminatoris i androcèntrics. I això és lògic si entenem que la música ha significat i pot seguir significant un instrument valuós de control i de consum.

D'altra banda, el missatge de les cançons potser no sigui un element tan decisiu com sovint es pensa. Potser és més important l'exercici d'un avi o una mare que, cantant, jugant o ballant, segueixen essent fidels a una tradició, que no pas preocupar-nos per si el missatge que transmeten és o no és sexista.

Sigui com sigui, com a docents intervenim en la construcció de la identitat sexual dels nostres alumnes. I aquesta es basteix a partir del model social i cultural que els oferim, la qual cosa inclou també la música.

Traducció i adaptació fetes a partir del text de
Marta FERNÁNDEZ-CARRIÓN QUERO. «Música y género: estereotipos sexuales a través de la música».
Rededucativa Musical [en línia] (30 desembre 2011)

1. Segons l'autora d'aquest article, en l'educació musical infantil i juvenil hauríem de suprimir l'ensenyament d'aquelles cançons les lletres de les quals fossin portadores de valors inequívocament sexistes?

2. Segons l'autora, per què el ball i la dansa poden ser un bon element de coeducació a l'aula?

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans

Proves d'accés a la universitat

Anàlisi musical

Sèrie 3

Qualificació				TR	
Exercici 1		1			
		2			
		3			
		4			
		5			
		6			
		7			
		8			
		9			
		10			
Exercici 2	Part A	1			
		2			
		3			
		4			
		5			
	Part B				
Exercici 3		1			
		2			
		3			
Suma de notes parcials					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

Aquesta prova consta de tres exercicis i s'iniciarà amb les audicions en què es basen l'exercici 1 i l'exercici 2.

Exercici 1

[4 punts: 0,4 punts per cada qüestió. No hi haurà descomptes de penalització en cap cas.]

Aquest exercici consisteix en l'audició de deu fragments de música. Cada fragment es repetirà dues vegades abans de passar al següent. Després d'un petit interval, tornareu a escoltar els deu fragments tots seguits.

Escolteu amb atenció els deu fragments que sentireu a continuació i trieu la resposta correcta entre les quatre que es proposen per a cada fragment.

1. *a) Lied.*
b) Recitatiu.
c) Sarsuela.
d) Opereta.
2. *a) Discant.*
b) Organum ornamentat.
c) Baix continu.
d) Melodia acompanyada.
3. *a) Romanticisme.*
b) Classicisme.
c) Segle xx.
d) Barroc.
4. *a) Orgue.*
b) Clavicèmbal.
c) Celesta.
d) Marimba.
5. *a) Classicisme.*
b) Romanticisme.
c) Barroc.
d) Impressionisme.
6. *a) Orquestra simfònica.*
b) Banda.
c) Combo.
d) Cobla.
7. *a) Iòdel (Jodeln).*
b) Sprechgesang.
c) Scat.
d) Cant difònic.
8. *a) Funk.*
b) Folk rock.
c) Rock simfònic.
d) Reggae.

9. a) *Glissando*.
b) *Pizzicato*.
c) *Staccato*.
d) *Accelerando*.
10. a) Minuet.
b) Rondó.
c) Tema amb variacions.
d) Forma sonata.

Exercici 2

[4 punts en total]

Aquest exercici consisteix en l'audició d'una peça musical que escoltareu dues vegades. Després d'un interval de quatre minuts, la tornareu a escoltar per tercer cop.

A) Anàlisi formal i estructural

[3 punts: 0,6 punts per cada qüestió; es descomptaran 0,1 punts per cada resposta incorrecta. Per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

Escolteu amb atenció la peça que sentireu a continuació, que figura en la llista d'obres que heu de conèixer, i trieu la resposta correcta a cada qüestió.

1. Aquesta peça comença amb una àmplia frase cantable interpretada principalment per
 - a) instruments de vent-fusta.
 - b) instruments de corda.
 - c) instruments de vent-metall.
 - d) instruments de corda i de vent-fusta a l'uníson.
2. Un cop enunciada aquesta primera frase,
 - a) la tornem a escoltar repetida pel vent-metall.
 - b) la tornem a escoltar repetida amb els primers violins tocant a l'octava superior.
 - c) n'escoltem una altra de molt més ràpida i contrastada rítmicament.
 - d) s'inicia immediatament el segon tema.
3. Aquesta primera frase té l'estructura rítmica següent:
 - a)

5. Si ens fixem en la tonalitat, aquesta peça es caracteritza
- a)* perquè cada part presenta una tonalitat diferent.
 - b)* perquè tota la peça es troba invariablement en tonalitat major.
 - c)* perquè tota la peça es troba en tonalitat menor, tret de la part central que es troba en tonalitat major.
 - d)* perquè la mateixa tonalitat menor és predominant en cadascuna de les parts.

B) Anàlisi estilística i contextual

[1 punt]

Redacteu un comentari breu sobre la peça que heu escoltat en què esmenteu el gènere al qual pertany, l'estil general en el qual s'inscriu, l'època en què es va compondre i el context cultural en què s'emmarca.

Exercici 3

[2 punts en total]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions que es plantegen a continuació.

La música té gènere?

Begoña Yebra. Si partim de la idea que el gènere és una construcció social i que la teoria de gènere ens serveix per a analitzar les relacions de poder en la societat, aleshores la música té gènere. Les cançons ens expliquen com a societats desiguals; la majoria reforcen els rols de gènere atribuïts a les dones des del patriarcat. La majoria de les cançons que parlen d'amor reproduïxen els tòpics de l'amor romàntic que van en contra d'una relació de parella igualitària.

Verónica Zaldívar. No. La música, música és. No entén de sexe o de preferències sexuals pel que fa a la composició dels membres o a la forma d'anomenar un grup de música; una altra cosa és d'allò que parlin les lletres, si és que en tenen, o del que pot suggerir la part instrumental de les cançons, ja que això és personal en cadascun dels casos. No té per què parlar de temes diferents a altres sexes si un grup està compost per membres d'un gènere o d'un altre, però alguns grups expressen amb la seva música la desigualtat de gèneres perquè ells mateixos la pateixen o perquè se solidaritzen amb un en concret, o amb tots. El reivindiquen en algun tema o en tots perquè el de la desigualtat de gèneres és un tema més que la música pot expressar.

Mónica di Francesco. El gènere binari és una construcció social. La música hauria de ser lliure d'aquest tipus de lligams, malgrat que el biaix de gènere, de caràcter androcèntric, ha silenciat les dones en tota mena de disciplines i les ha desplaçat sempre a un segon terme, i això és lamentable. La història ha de ser narrada amb perspectiva de gènere per tal de compensar tot allò que l'heteropatriarcat ha manipulat en els llibres. Igualment, és molt necessari sacsejar el binarisme de gènere i trencar amb tots aquests rols arcaics que se'ns assignen quan naixem pel sol fet de tenir genitals masculins o femenins, tant en la música com en d'altres àmbits.

Quin és el paper de la dona en el món de la música?

B. Y. Jo no tinc dades concretes, però parlant des de la meua experiència personal et diria que hi ha dones en el món de la música, i moltes, però la seva situació deixa molt a desitjar. Si ens fixem en la indústria, coneixem més dones en els departaments de comunicació que no pas treballant com a *road managers*; no sé quantes es troben al capdavant de grans companyies discogràfiques, no crec que n'hi hagi gaires, si és que n'hi ha cap. En les sales de concert que conec, cap dona és programadora. En els mitjans, la majoria dels periodistes musicals són homes, encara que hi ha estupendes excepcions que fins i tot han liderat emissores musicals de prestigi. Quant a intèrprets i compositores, n'hi ha i moltes, però la majoria d'elles tenen tanta rellevància com els homes? No ho crec pas.

V. Z. El seu paper és semblant al de qualsevol músic, encara que la societat vol fer semblar que sigui un assoliment especial, o quelcom per l'estil, pel fet de ser dona, i tendeix a destacar que un grup tingui un component femení, o que un grup estigui format íntegrament per dones, en lloc de parlar de la seva música com es fa normalment amb els grups formats per homes.

M. d. F. Fer «el que li surt del cony», experimentar sense cap mena de lligams i trencar els clixés dels rols del gènere binari.

És diferent la imatge de la dona en el panorama comercial i en el més alternatiu?

B. Y. No m'agrada qüestionar el que facin les altres dones, però sí una indústria convençuda que una imatge hipersexualitzada de les intèrprets, sobretot en l'àmbit del pop més comercial, ven més discos. És cert que en l'entorn de la música una mica més alternativa la imatge, sense perdre importància, és molt més semblant amb el que veiem al carrer. En qualsevol cas, en els darrers anys dones que tenen un gran èxit comercial com Adèle o Alicia Keys sembla que intenten desmuntar el tòpic d'intèrpret femenina hipersexual.

V. Z. Jo crec que la imatge que tenen de nosaltres algunes persones deu ser semblant. Però sí que és veritat que en alguns espais alternatius se'ns valora de manera diferent; potser se'ns valora més per la nostra música que no per la nostra imatge i el nostre gènere. En el panorama comercial, pot

ser que explotin més el nostre sexe. Per exemple, a algunes artistes sembla que només se'ls requereixi ser guapes i estar bones, i cantar i compondre passa a ser una cosa secundària; per a això ja hi ha altres persones a l'ombra que els componen els temes o els arreglen la veu o l'afinació en els estudis d'enregistrament o de producció.

De tota manera, en el panorama alternatiu també hi ha molt a fer en relació amb aquest tema i veig gent que sembla una mica confosa.

M. d. F. En el pla comercial, hi ha una hipersexualització de l'estètica femenina, del que se suposa que és comercial i desitjable. Ara mateix, les *pop stars* i, per tant, les adolescents, no paren de competir per veure qui «escandalitza» més les masses amb aquests clixés de feminitat plastificada. Semblen empoderar-se, però en realitat el que fan és perpetuar aquest clixé, aquesta cosificació, aquests cànons de bellesa rígida a causa dels quals mils d'adolescents entren en obsessions malaltisses perquè els seus cossos no tenen res a veure amb la realitat distorsionada del que se suposa que ha de ser una dona. En el panorama alternatiu/*underground*, hi ha espais on lluites feministes reals tenen per objectiu enterar aquests tipus de clixés. Ens empoderarem abraçant la diferència, no acceptant aquests cànons i patrons de conductes sexistes.

Traducció i adaptació del text «Música y género». *Rioja2* [en línia] (7 setembre 2016).

Extracte del debat celebrat el 2016 dins del curs d'estiu *Identidad y música* de la Universitat de La Rioja, en què van participar la periodista Begoña Yebra i les compositores i intèrprets Verónica Zaldívar i Mónica di Francesco

1. En quin sentit el binarisme de gènere ha pogut influir en els continguts de les lletres de les cançons de tema amorós?

[0,5 punts]

2. Quines funcions s'atribueixen principalment als homes dins la indústria musical?

[0,5 punts]

3. La imatge hipersexualitzada d'algunes intèrprets femenines, afavoreix la causa de la igualtat de gènere en el terreny de la música?
[1 punt]

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans